а) семантико-синтаксичні (public - public house, Liberals-Liberal party);

б) морфолого-синтаксичні (sitters - baby-sitter, char - char woman);

2) фономорфологічні(doc - doctor, mike - microphone, pub - public house, noncom - noncommissioned officer);

3) фонографічні (Dr - doctor, Sgt - sergeant, sec - second, IG-Inspector-General, NATO - North Atlantic Treaty Organization);

4) змішані (напівскорочення) (a-bomb - atom-bomb, scific - scientific fiction, Eurasia - Europa and Asia).

Отож, у статті проаналізовано історичний аспект виникнення, розвитку та функціонування абревіатур та скорочень, з'ясовано причини, та, зокрема, процес утворення скорочених лексичних одиниць, способи перекладу досліджуваних явищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева Наталия Николаевна. Типология сокращенных лексических единиц современного английского языка : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Алексеева Наталия Николаевна. – Москва, 1984. – 151с. – Библиогр. : с. 132-151.
2. Борисов В. В. Аббревиация и акронимия. – Москва, 1972. – 156 с.
3. Горшунов Юрий Владимирович. Прагматика аббревиатуры : дис. ... д-ра филол. Наук : 10.02.04 / ГоршуновЮрий Владимирович. – Москва, 1999. – 299 с. – Библиогр. : с. 243-287.
4. Дюжикова Екатерина Андреевна. Аббревиация сравнительно со словосложением: структура и семантика (на материале современного английского языка) : дис. ... д-ра филол. Наук : 10.08.06 / Дюжикова Екатерина Андреевна. – Москва, 1997 – 340 с. – Библиогр. : с. 287-332.
5. Зацний Ю.А. Неологізми англійської мови 80-90 років XX століття. – Запоріжжя: РА "Тандем-У", 1997. – 396 с.
6. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. – Запоріжжя: Запорізький державний університет, 1998. – 431 с.
7. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової літератури на українську мову. – К.: Політична думка, 1997. – 300 с
8. Клименко О.Л. Поповнення словникового складу сучасної англійської мови з нелітературних підсистем: Дис…канд. філол. наук: 10.02.04/ Запорізький держ. ун-т – Запоріжжя, 1999. – 198 с. 8. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений. Семантика производного слова. – Москва : Наука, 1981. – 200с.
9. Медвідь О.М. Комп'ютерний сленг // Вісник СумДУ. – 2005. - №6 (78). – С. 50-56. -10
10. Єнікєєва Є.М. Особливості перекладу комп'ютерних термінів на українську мову //Вісник СумДУ. – 2001.– №5 (26). – С. 54-59.

Татарчук В.

Науковий керівник – доц. Панченко В.В.

ЮРИДИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД В КОНТЕКСТІ КОРЕЛЯЦІЇ МОВИ, СУСПІЛЬСТВА І КУЛЬТУРИ

Юридичний переклад – це переклад текстів, що відносяться до області права і використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, які спілкуються різними мовами. Оскільки право є наочною областю, пов'язаною з соціально-політичними і культурними особливостями країни, юридичний переклад є складним завданням. Для адекватної передачі юридичної інформації мова юридичного перекладу повинна бути особливо точною, ясною і достовірною [1, с.130].

В перекладознавстві такий вид перекладу рахується як один із найскладніших видів перекладу. Його складність обумовлена такими чинниками:

1. Специфічність юридичної "мови", наявність складних і заплутаних юридичних формулювань та кліше, дуже великі та архаїчні фрази та звороти.

2. Необхідність розуміння адекватного перекладу. Такий переклад вимагає юридичної освіти чи глибоких спеціальних правових знань у перекладача (зокрема, англо-саксонська система права, побудована на понятті прецеденту, таким чином вона відрізняється від інших правових систем)

3. Висока ціна помилки, тобто, велика відповідальність, що лягає на перекладача.

4. Комплексний характер, тобто сполученість перекладу із супровідними юридичними послугами, такими як нотаріальне засвідчення перекладу та легалізація (апостиль), причому такі послуги надає не перекладач, а нотаріуси та юристи, тобто, дії які лежать поза сферою контролю перекладацьких агентств, які не несуть відповідальність за результат. [5]

Залежно від типу юридичних документів, що перекладаються, юридичний переклад розподіляється на:

- переклад законів і нормативно-правових актів і їх проектів;
- переклад договорів;
- переклад юридичних висновків і меморандумів;
- переклад апостилів і нотаріальних свідоцтв;
- переклад установчих документів юридичних осіб;
- переклад довіреностей;

Юридичні документи і теоретичні роботи повинні перекладати тільки професійні перекладачі, які спеціалізуються на юридичному перекладі. Як правило, вони мають відповідну юридичну освіту або, як мінімум, значний досвід перекладів юридичної тематики. Крім цього юридичний переклад не допускає двозначностей і вільних трактувань: це може призвести до порушення прав зацікавлених осіб. На перекладача лягає велика відповідальність. Помилки в перекладі на абсолютно законних підставах можуть стати причиною судового розгляду між замовником перекладу і його виконавцем. Найчастіше переклад юридичних текстів вимагає від перекладача особливої лінгвістичної майстерності, щоб знаходити в мові перекладу еквіваленти тих понять, які використані в оригінальному тексті.

Одним з важливих етапів перекладу документів є редакція. Переклад юридичних документів обов'язково підлягає перевірці юристом. Помилки у перекладі тексту договору можуть призвести, наприклад, до спричинення матеріального збитку і пред'явлення судового позову, за що несе відповідальність перекладач.

Під час перекладу тексту з області права перекладачеві не можна забувати наступне: початковий текст організований відповідно до правової системи, наявної у конкретній країні, що знаходить своє віддзеркалення у юридичних формулюваннях цього тексту, а текст перекладу призначений для використання в рамках іншої правової системи з характерними саме для неї юридичними формулюваннями.

Крім термінологічних лакун, або відсутності відповідних лексичних еквівалентів, перекладачеві слід пам'ятати, що текстові конвенції в початковій мові часто залежать від культурних особливостей і можуть не відповідати конвенціям тексту перекладу.

У мовних конструкцій, як зазначає Гамзатов, характерних для вихідної мови, немає прямих еквівалентів у мові перекладу [2, с.51.] У зв'язку з цим до завдань перекладача входить віднайдення конструкцій в мові перекладу, які мають функції, аналогічні функціям конструкцій початкової мови [4].

Як робочі джерела інформації перекладачі юридичних текстів часто звіряються з юридичними словниками, особливо з двомовними. До них слід відноситись з обережністю, оскільки більшість двомовних юридичних словників — низькоякісні і їх використання може привести до помилок в перекладі. При цьому з метою юридичного перекладу на загальні двомовні словники взагалі не можна спиратись [1, с. 131].

Неодмінним етапом процесу юридичного перекладу документів є редагування тексту перекладу іншою особою, бажано юристом, або консультативний переклад.

Консультативний переклад – вид інформаційного перекладу, здійснюється звичайно в усній формі, включає елементи анотування, реферування і вибіркового перекладу з листа, виконується, як правило, у присутності замовника, який відразу уточнює аспекти змісту тексту-оригіналу, які його цікавлять.

Перекладач-консультант допомагає спеціалістам, які слабо знають іноземну мову, зрозуміти про що йде мова. Спеціаліст може спитати про що йдеться в тій чи іншій статті, і перекладач-консультант повинен зробити анотацію або реферат на наявний у нього матеріал; але в будь-якому випадку потрібно ретельне вивчення контексту.[3, с. 25].

Відмінною рисою перекладу текстів з юриспруденції є юридично завірений переклад. Юридично завірений переклад – переклад, виконаний сертифікованим перекладачем або завірений в нотаріальному порядку.

Здійснюючи переклад юридичного тексту, перекладач навмисно відступає від структурної і смислової відповідності між двома сторонами комунікації на користь їх рівноцінності в плані дії [1, с.133].

Юридичний документ, письмовий носій перекладної юридичної інформації, має текстові особливості, своєрідне мовне вираження. Не дивлячись на наявні суперечності в поглядах учених-лінгвістів і юристів, більшість погоджуються з тим, що будь-який текст має лексичну, логічну і граматичну основи, певним чином організований з метою передачі інформації. Немає сумніву, що юридичні тексти у перекладі з іноземної мови мовою перекладу незалежно від їх функціонального призначення і прагматичної ролі мають такі ж основи.

Юридичний переклад, як і будь-який переклад галузевої літератури потребує значної бази знань перекладача та обізнаності у різних сферах діяльності і наукових галузях. Особливо, якщо справа стосується перекладу текстів англійської мови українською і навпаки, адже Україна і Великобританія (і звичайно ж США) належать до різних правових систем. Україна – унітарна та правова держава.

Великобританія та США належать до англосаксонської правової системи. Це зумовлено особливостями географічного положення, історичного розвитку і культурних традицій країн, і як наслідок юридичні документи – контракти, договори, угоди, домовленості – значно різняться за своєю структурою і відрізняються вживаною лексикою, існуючими поняттями.

Отже, перекласти текст юридичної тематики, означає не лише бути обізнаним в галузі юриспруденції та дати еквіваленти наявні в словнику іншомовним термінам, а передати зміст, смисл документу таким чином, щоб він був зрозумілим читачеві, який не володіє мовою оригіналу і не знає всіх тонкощів правової системи країни мови оригіналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Власенко С. В. Перевод юридического текста: когнитивные особенности номинации и реалии-профессионализмы в языковой паре английский-русский//Филологические науки в МГИМО. Сборник научных трудов. – М.: МГИМО(У), 2005. – №21. – С. 129–140
2. Гамзатов М. Г. Техника и специфика юридического перевода: Сб.статей. – СПб., 2004.
3. Гредина И.В.Перевод в научно-технической деятельности: учебное пособие / И.В. Гредина. – Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2010. – 121 с.
4. http://www.justinian.com.ua/author.php?id=556
5. http://elger.ru/archives/151#more-151

Струганець Ю.

Науковий керівник – доц. Панченко В. В.

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ФУТБОЛЬНИХ ТЕРМІНІВ

Сьогодні футбол – це соціокультурний феномен, що не знає національних кордонів. Чемпіонат Європи із футболу 2012 року черговий раз увиразнив значення цієї гри для європейської спільноти. Перед початком ЄВРО-2012 в Україні було побоювання, чи мовний бар'єр (недостатній рівень володіння громадянами України іноземними мовами) не завадить проведенню чемпіонату. Але футбольне дійство відбулося. У редакційній колонці офіційного видання UEFA.direct (липень 2012 р.) президент УЄФА Мішель Платіні зазначив, що ЄВРО-2012 став справжнім святом футболу. Мішель Платіні також підкреслив, що європейський футбол може пишатися тим, в якому світлі він був представлений на цьому турнірі: прекрасні матчі, високі технічні стандарти та чудові стадіони, заповнені пристрасними вболівальниками. Ми ж додамо до цього переліку ще один важливий компонент – успішну футбольну комунікацію, вивчення якої є актуальною лінгвістичною проблемою.

Зауважимо, що здійснено чимало досліджень, присвячених спортивній термінології загалом. Футбольну ж лексику лінгвісти студіювали лише принагідно [2; 4; 5]. Мета нашої розвідки – проаналізувати особливості англо-українського перекладу футбольних термінів.